

ЕУ ВЕСТИ

ЕУ ЦЕНТАР
април 2023 година
ЕУЦ-број 82/2023

ФИНАНСИСКА ПОМОШ НА ЕУ ЗА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Европската Комисија на 6 февруари годинава претстави предлог за обезбедување до 100 милиони евра макрофинансиска помош за Северна Македонија.

„Стоиме покрај Северна Македонија во овие предизвикувачки времиња. Денес предлагаме макрофинансиска помош до 100 милиони евра за поддршка на економијата на земјата, придонесувајќи за покривање на нејзините финансиски потреби во следните две години“, истакна Урсула фон дер Лајен, претседателка на Европската комисија.

Предложената помош ќе придонесе за покривање на финансиските потреби на Северна Македонија во 2023 и следната 2024 година и како поддршка и фискалната одржливост и структурните реформи. Во прилог на предлогот на Комисијата е 24-месечна програма за поддршка склучена со Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), до 530 милиони евра.

Помошта ќе биде исплатена во две транши, а е дополнување на претходно одобриениот Инструмент за претпазливост и ликвидност од Меѓународниот монетарен фонд. Овие плаќања би биле условени со спроведување на политичките мерки кои треба да се договорат меѓу Северна Македонија и ЕУ со Меморандум за разбирање.

Во фокусот на Меморандумот за разбирање ќе бидат реформите на политиките во областите на фискалното управување, даночната политика, управувањето со јавните инвестиции, јавно-приватните партнерства, деловното опкружување, транспарентноста во

државната помош, енергетската ефикасност, реформите во судството и борбата против корупцијата.

Плаќањата би биле условени од позитивното искуство во спроведувањето на програмата на ММФ.

Овие реформи ќе ја поддржат Северна Македонија на нејзиниот пат кон членство во ЕУ.

Макрофинансиската помош претставува дел од поширокиот ангажман на ЕУ со соседните партнери и партнерите во процесот на проширување и е наменета како исклучителен инструмент за одговор на кризи за партнерите кои се соочуваат со сериозни проблеми со платниот биланс.

Со цел успешно справување со економската и енергетската криза, Северна Македонија веќе доби помош од 80 милиони евра, кои се наменети за директна буџетска поддршка. Европската Унија ја покажува солидарноста со партнерите и поддршката на ефективни политики во време на криза.

Следно Европскиот парламент и на Советот треба да го разгледаат и усвојат предлогот за обезбедување макрофинансиска помош за Северна Македонија. Откако ќе се усвои, предлогот ќе стапи во сила и ќе може да следуваат плаќања, под услов да се исполнат политичките услови кои ќе бидат утврдени во Меморандумот за разбирање меѓу Северна Македонија и ЕУ.

<https://ec.europa.eu>

Содржина на вестите:

Финансиска помош на ЕУ за Северна Македонија	1
Во фокусот на Европскиот парламент	2
Парламентарни избори во Финска	3
Договор за усвојување на привојт Закон за вештачка интелигенција	3
Собраниски активности поврзани со европските прашања	4-5
Обновени правилата за безбедност на производите во ЕУ	6
INVESTEU поддршка за Италија	6
Европска граѓанска иницијатива	7
Закон за податоци на ЕУ	7
Раст на апликациите за патенти во ЕУ	8
Нов закон за пакување	8
Родов јаз во платите во Европа	9
30 години Европски козеионен фонд	9
Дигитално образование во Европа	10
Кампања за подигање на свеста за правата на жртвите	10
Евростат: Зголемени трошоците за живот во ЕУ	11
ЕУ календар / мај 2023	11

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

www.europarl.europa.eu

Пленарна сесија на ЕП 17-20 април 2023

Европскиот парламент го одобри договорот за визно ослободување за краткотраен визен престој на граѓаните на Косово во ЕУ.

Европарламентот ги усвои клучните закони за постигнување на целта за климата до 2030 година, кои се дел од „[FIT for 55 во 2030](#)“ пакетот.

Во дебатата со европратениците Шефот за надворешна политика на ЕУ, Жозеп Борел, ја истакна потребата од обединет пристап на ЕУ кон Кина.

Во резолуцијата за одржливи циклуси на јаглерод, усвоена со 323 гласа европратениците признаваат дека имаат потенцијал да ги ограничат климатските промени, но нагласуваат дека ЕУ секогаш мора да има приоритет на брзо и предвидливо намалување на емисиите.

Европскиот парламент ги одобри преговарачките мандати за предлози за реформирање на политиките на ЕУ за спречување на перење пари и спротивставување на финансирањето на тероризмот (AML/CFT). [Пакетот](#) ќе создаде Европска управа за спречување перење пари (AMLA) со надзорни и истражни овластувања за доследно спроведување на правилата.

Во борбата против климатските промени и загубата на биолошката разновидност, новиот закон ги обврзува компаниите да се погрижат производитите што се продаваат во ЕУ да не доведат до уништување на шумите и деградација на шумите. Иако ниту една земја или стока нема да биде забранета, на компаниите ќе им биде дозволено да продаваат производи во ЕУ само доколку добавувачот на производот издаде таканаречена изјава за „due diligence“ со која потврдува дека производот не доаѓа од обесшумена земја или дека довел до деградација на шумите, вклучително и незаменливи примарни шуми, по 31 декември 2020 година.

Во усвоената резолуција европратениците истакнуваат дека членството на Молдавија во ЕУ ќе биде геостратешка инвестиција во обединета и силна Европа. Тие ја потврдуваат својата поддршка за потенцијалното членство на Молдавија во ЕУ, по апликацијата на земјата во 2022 година.

Премиерот на Луксембург, Ксавиер Бетел во обраќањето на пленарната сесија ги повика европратениците да ги бранат основите на слободата и почитта на кои се заснова ЕУ во лицето на популизмот и глобалните и внатрешните предизвици. Тој нагласи дека од витално значење е ЕУ да остане отворена, како кон светот, така и меѓу нејзините земјичленки и покрај високите геополитички тензии, кои поттикнуваат протекционизам.

Европскиот парламент усвои три резолуции за почитување на човековите права во Русија, Авганистан и Нигерија.

Европратениците го осудија законот за анти-ЛГБТИК на Уганда и повикаа на универзална декриминализација на хомосексуалноста и трансродовиот идентитет.

Европратениците со 529 гласа го одобрија првиот дел од законодавството на ЕУ за следење на трансферите на крипто-средства како биткоиини и токени за електронски пари. Текстот, кој беше привремено договорен од преговарачите на Парламентот и Советот во јуни 2022 година - има за цел да обезбеди дека крипто трансферите, како што е случајот со која било друга финансиска операција, секогаш може да се следат и сомнителните трансакции да се блокираат.

Европратениците се согласија да се отворат разговори со земјите-членки на ЕУ за неколку досиеја за миграција и политика за азил. Европратениците го одобрија почетокот на меѓуинституционални преговори за сите досиеја за кои гласаа. Одлуката за почеток на преговори за оваа нова регулатива беше потврдена со 419 гласа.

ДОГОВОР ЗА УСВОЈУВАЊЕ НА ПРВИОТ ЗАКОН ЗА ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА

Европската Унија годинава веројатно ќе постигне договор што ќе го отвори патот за усвојување на првиот закон за вештачка интелигенција - изјави извршната потпретседателка на Европската комисија задолжена за технолошки прашања, Маргрет Вестагер. Изјавата доаѓа по прелиминарниот договор постигнат од страна на членовите на Европскиот парламент за донесување на нацрт-закон за вештачка интелигенција на ЕУ.

Европскиот парламент потоа ќе ги разреши последните детали од законот со земјите-членки на ЕУ и Европската комисија пред негово донесување.

Регулаторите широм светот се обидуваат да најдат рамнотежа како владите би можеле да развијат „заштитни огради“ на новите технологии за вештачка интелигенција без да ги ограничат иновациите.

Организацијата поддржана од Илон Маск основач на SpaceX и Tesla и европските законодавци вклучени во изготвувањето на акт за вештачка интелигенција на ЕУ ги повикаа светските лидери на соработка во изнаоѓање начини да се спречи напредната вештачка интелигенција да создава пречки.

Додека трае истражувањето за вештачката интелигенција ненадејната популарност на генеративните апликации за вештачка интелигенција, како што се OpenAI'S ChatGPT и Midjourney, доведоа до отпор од страна на законодавците да најдат начини да го регулираат секој неконтролиран раст.

<https://artificialintelligenceact.eu>

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ ВО ФИНСКА

На 2 април 2023 година во Финска се одржаа парламентарни избори на кои најголем дел од гласовите освои финската централно-десничарска Национална коалициска партија (NCP).

Според проекциите на ТВ Yle, Националната коалиција на Петри Орпо ќе добие 48 од 200 места во финскиот Парламент, пред Финската партија со 46 места и социјалдемократите на поранешната премиерка Марин со 43 места.

НКП последните две години постојано водеше во анкетите, иако нејзината предност се намали во последните месеци. Партијата ветуваше дека ќе ги намали трошоците и ќе го запре растот на јавниот долг, што достигна нешто повеќе од 70% од БДП, откако Марин ја презеде функцијата во 2019 година.

Орпо претходно ја обвини Марин за поткопување на економската отпорност на Финска во време кога енергетската криза во Европа, поттикната од руската војна во Украина, што тешко ја погоди земјата, а трошоците за живот се зголемија.

Орпо најави дека ќе преговара со сите парламентарни групи за да добие мнозинство во парламентот. Изборите се одржаа само неколку дена пред официјалниот пристапување на Финска во НАТО.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

www.sobranie.mk

На годишната Конференција на претседатели на парламенти на земјите-членки на ЕУ, на која беа поканети и претседателите на парламентите на земјите-кандидати за членство, која се одржа на 24 и 25 април 2023 година во Прага, претседателот на Собранието, Талат Џафери, оствари билатерални состаноци со Шалва Папуашвили, претседател на Парламентот на Грузија, Марко Лотрич, претседател на Националниот совет (Горниот дом) на Република Словенија и со претседателот на Врховната рада на Украина, Руслан Стефанчук. На средбата со претседателот на Националниот совет на Република Словенија, Марко Лотрич, беше нагласена континуираната поддршка на Словенија за проширувањето на ЕУ, а беа разменети мислења и за актуелните случувања во Европа, предизвиците од високите цени на енергенсите и храната, миграциските текови и потребата од поблиска соработка со цел побрза интеграција на земјите од Западен Балкан. Во рамки на посетата Џафери имаше свое обраќање на тема: „Улогата на ЕУ во глобалната соработка на демократиите и прашањето за зависноста на земјите-членки на ЕУ од тоталитарните режими“.

Пред официјалниот почеток на Конференцијата работна средба со претседателите на парламентите на земјите-кандидати за членство остварија Милош Вистрич, претседателот на Сенатот и Маркета Пекарова Адамова, претседателката на Домот на пратеници на Чешката Република.

Претседателот на Собранието Талат Џафери на 3 април 2023 година оствари средба со претседателот на Владата на Република Хрватска, Андреј Пленковиќ. На средбата присуствуваа и потпретседателот на Собранието, Горан Мисовски, претседателката на Пратеничката група на Собранието за соработка со Парламентот на Република Хрватска, Благица Ласовска, како и генералната секретарка на Собранието, Цветанка Иванова. На средбата Џафери упати благодарност за континуираната и силна поддршка што Република Хрватска ја дава на европската перспектива на Северна Македонија. Пленковиќ во своето обраќање пред пратениците во Собранието истакна дека Хрватска дава силна, конкретна и континуирана поддршка за евроинтеграциите на Северна Македонија.

На 26 април 2023 година, претседателот Џафери оствари средба со претседателката на Република Косово, Вјоса Османи-Садриу, на која присуствуваа и потпретседателот на Собранието, Горан Мисовски и претседателот на Пратеничката група за соработка со Собранието на Косово, Африм Гаши. На средбата Џафери ја нагласи принципиелната поддршка на евроатлантските аспирации на Република Косово и подготвеноста за пренесување на стекнатите знаења и искуства на тој план. Претседателката на Република Косово, Вјоса Османи-Садриу, имаше свое обраќање пред пратениците во Собранието.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

На 27 април 2023 година, Делегација на Собранието во Советот на Европа, предводена од Дарко Каевски, шеф, Арта Билали Зендели и Александар Николоски, членови, учествуваше на Вториот дел од редовната сесија на Парламентарното собрание на Советот на Европа (ПССЕ), што се одржа од 24 до 28 април во Стразбур. Во фокусот на Делегацијата, меѓу другото, беше неисполнување на одлуките на Европскиот суд за човекови права од страна на Бугарија.

На 24 април 2023 година, претседателот на Комисијата за европски прашања на Собранието, Арбер Адеми, оствари средба со амбасадорката на Грција во Република Северна Македонија, Н.Е. Софија Филипиду. На средбата, Адеми изрази благодарност за цврстата поддршка на Грција за евроинтегративниот пат на Северна Македонија. На средбата беше изразено заемно задоволство од позитивниот развоен тренд во билатералните односи и конструктивниот политички дијалог меѓу двете земји по потпишувањето на Преспанскиот договор.

На 20 април 2023 година Адеми оствари средба со амбасадорот на Република Австрија во нашата земја, Н.Е. Георг Вутсас, на која информираше за текот на подготовката на уставните амандмани, како член на работната група за нивно изготвување. На средбата амбасадорот Вутсас истакна дека Австрија го поддржува евроинтегративниот процес на земјата и ја повтори подготвеноста на неговата земја да ги сподели своите ЕУ искуства со Собранието на Република Северна Македонија.

На покана на Фабио Масимо Касталдо, претседател на програмата за Млади политички лидери, во Европскиот парламент (ЕП) во Брисел, од 24-27 април годинава, се одржа работилница посветена на младинското политичко учество и младинските политики за пратеници од Западен Балкан. Од Собранието на настанот учествуваа пратениците Моника Зајкова, Фиснике Шакири, Марија Кочовска и Јован Јаулевски. Работилницата беше посветена на политичките празници во Западен Балкан, како дел од „Програмата на млади политички лидери“.

На 18 април 2023 година, во рамките на билатералната работна посета на Данскиот парламент, Делегацијата од Собранието за соработка со Парламентот на Кралството Данска, составена од пратениците: Марија Георгиевска, шеф на Делегацијата, и членовите на Делегацијата, пратениците: Петар Ристески, Фадил Зендели, Илире Даути и Бајрам Кадрија, остварија средби со претседателот на Комитетот за европски прашања, Нилс Флеминг Хансен и со претставниците од Комитетот за надворешна политика на Данскиот парламент. Делегацијата оствари средба и со генералниот секретар на ПС на ОБСЕ, Роберто Монтела во седиштето на Меѓународниот секретаријат на Парламентарното собрание на ОБСЕ.

ОБНОВЕНИ ПРАВИЛА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ ВО ЕУ

Европратениците ги поддржаа ревидираните правила за безбедност на производите на непрехранбените производи за широка потрошувачка.

[Ажурираниот закон](#) ќе гарантира дека производите во ЕУ, без разлика дали се продаваат преку Интернет или во традиционални продавници, ги исполнуваат највисоките безбедносни барања.

Новата регулатива ја усогласува постојната Директива за општа безбедност на производите со најновите случувања во дигитализацијата и порастот на онлајн купувањето.

Со цел да се гарантира дека сите производи што се пласираат на пазарот се безбедни за потрошувачите, Општата регулатива за безбедност на производите вклучува мерки за гарантирање дека ризиците за

најранливите потрошувачи (на пример, децата), родовите аспекти и ризиците за сајбер безбедноста, исто така, се земаат предвид при проценките на безбедноста. Новата регулатива ги продолжува обврските на економските оператори (како што се производителот, увозникот, дистрибутерот), ги зголемува овластувањата на органите за надзор на пазарот и воведува јасни обврски за давателите на онлајн пазари. Производите кои доаѓаат надвор од ЕУ може да се пласираат на пазарот само доколку има економски оператор основан во Европската Унија, кој е одговорен за неговата безбедност. Доколку некој производ треба да се повлече, потрошувачите мора да бидат директно информирани и да им се понуди поправка, замена или враќање на парите. Системот за брзо предупредување за опасни производи (портал „Safety Gate“) ќе се модернизира за да овозможи поефикасно откривање на небезбедните производи и ќе биде подостапен за лицата со посебни потреби.

За секој продаден производ мора да има некој кој ја презема одговорноста за него во ЕУ. Небезбедните производи ќе бидат отстранети од веб-локациите за два дена. Потрошувачите ќе бидат информирани директно преку е-пошта, доколку купиле небезбеден производ. Регулативата ќе се применува 18 месеци по влегувањето во сила.

<https://ecommercenews.eu>

INVESTEU ПОДДРШКА ЗА ИТАЛИЈА

Европската инвестициска банка (ЕИБ) одобри 2,1 милијарди евра за модернизација на 178 километри од железничката линија Палермо-Катанија во Италија. Тоа ќе го намали времето на патување за една третина. Поврзувајќи ги двата града со директна железничка услуга за товарни и патнички возови, значително ќе влијание врз економскиот и социјалниот развој и одржливата мобилност на Сицилија. Инфраструктурата е дел од скандинавско-медитеранскиот коридор на [трансевропската транспортна мрежа](#) (TEN-T).

Директен заем од 800 милиони евра е обезбедени од страна на ЕИБ на италијанското Министерство за економија и финансии и 1,3 милијарди евра контрагаранција од ЕИБ, дизајнирана со Ferrovie dello Stato Italiane, во корист на финансиските посредници Intesa Sanpaolo и Cassa Depositi e Prestiti. Контрагаранцијата од 1,3 милијарди евра е поддржана од [nporpamata InvestEU](#) и овозможува гаранциите да се удвојат на 2,6 милијарди евра. Кога ќе се додаде на финансирањето доделено на Министерството за економија и финансии, вредноста на ресурсите активирани со оваа операција изнесува 3,4 милијарди евра.

Сумата ќе го надополни финансирањето што ќе се обезбеди во рамките на [NextGenerationEU Recovery and Resilience Facility](#) за поддршка на инвестициите во инфраструктурата за одржлива мобилност во Италија за железничката линија Палермо-Катанија.

<https://ec.europa.eu>

ЕВРОПСКА ГРАЃАНСКА ИНИЦИЈАТИВА

Европската комисија на 18 мај 2023 година, донесе одлука за регистрација на Европска граѓанска иницијатива (ECI) со наслов „Поврзување на сите европски престолнини и луѓе преку мрежа за брзи возови“. Организаторите на иницијативата ја повикаа Комисијата да предложи законски обврзувачки акт кој има за цел да ги поврзе сите европски метрополи преку брзи железнички линии преку поврзување на постојните брзи железнички мрежи и изградба на брзи линии таму каде што сè уште не постојат.

Бидејќи Европската граѓанска иницијатива ги исполнува формалните услови утврдени во релевантната легислатива, Комисијата смета дека оваа ИГП е законски прифатлива. Комисијата не ја анализираше суштината на предлогот во оваа фаза.

Организаторите имаат рок од шест месеци да го отворат собирањето потписи. Доколку Европската граѓанска иницијатива добие милион изјави за поддршка во рок од една година од најмалку седум различни земји-членки, Комисијата ќе мора да реагира.

Сите Европејци имаат право да се движат слободно во границите на ЕУ и треба да можат да го сторат тоа без разлика на нивната возраст, финансиски средства и физичка состојба или ментален капацитет.

Сегашната брза железничка мрежа во Европа е долга преку 11.500 километри и главно ги поврзува градовите во ограничен број земји-членки, како што се Франција, Германија, Италија и Шпанија.

Од почетокот на ECI, Комисијата прими 125 барања за започнување на Европската граѓанска иницијатива, од кои 100 беа прифатливи и на тој начин квалификувани да бидат регистрирани.

<https://ec.europa.eu>

ЗАКОН ЗА ПОДАТОЦИ НА ЕУ

Советот на ЕУ усвои заеднички став за предлог-законот за податоци, а Шведското претседателство со ЕУ ќе иницира преговори со Европскиот парламент, за конечната верзија на предлогот. Целта на Законот за податоци е да се промовира конкурентен пазар на податоци, да се олеснат иновациите водени од податоци и да се направат податоците подостапни.

Се очекува со Законот за податоци да се разјасни кој може да создаде вредност од податоци и под кои услови и да ги постави темелите за европски пазар за индустриски податоци генерирани од сè, од автомобили и авиони до паметни домашни апарати и други паметни објекти.

Законот за податоци ќе се однесува и на правната несигурност во однос на тоа кој има право да ги користи податоците генерирани преку употреба на поврзани производи, бидејќи производителот и корисникот ги произведуваат податоците заедно. Според Законот, сопственикот на производот ќе има право да ги користи генерираните податоци. Приватните лица и компаниите ќе имаат контрола врз податоците што ги генерираат. Корисниците ќе имаат право да се префрлаат меѓу различни даватели на услуги за обработка на податоци во облак.

Следејќи го актот за управување со податоци усвоен во 2022 година, регулативата за актот за податоци е втората главна законска иницијатива што произлегува од европската стратегија за податоци на Комисијата од февруари 2020 година, која има за цел да ја направи ЕУ лидер во нашето општество управувано од податоци.

<https://swedish-presidency.consilium.europa.eu>

РАСТ НА АПЛИКАЦИИТЕ ЗА ПАТЕНТИ ВО ЕВРОПА

Европската канцеларија за патенти (ЕПО) известува дека примила 193.460 апликации во 2022 година, што претставува зголемување од 2,5% во однос на претходната година. Индексот на патенти на ЕПО за 2022 година, покажува дека пријавите за патенти продолжиле да растат минатата година, по зголемувањето од 4,7% во 2021 година.

Бројот на пријави за патенти - ран показател за инвестициите на компаниите во истражување и развој - нагласува дека иновациите останале стабилни минатата година и покрај економските несигурности ширум светот. „Кога станува збор за ветувањето за зелени иновации, има солиден, одржлив раст на поднесоците поврзани со чисти технологии и други средства што создаваат, пренесуваат и складираат електрична енергија“,

истакна претседателот на ЕПО, Антонио Кампинос. Дигиталната комуникација (+11,2% од 2021 година) повторно беше полето со најголем број барања за патенти минатата година, веднаш по што следат медицинската технологија (+1,0%) и компјутерската технологија (+1,8%). Активноста на патентите во фармацевтските производи продолжи со својот постојан пораст (+1,0%), притискајќи го минатиот транспорт (-2,6%) за да се пробие во првите пет технолошки полиња за првпат во изминатата деценија.

Најдобрите пет земји на потекло за барања за патенти на ЕПО во 2022 година, беа Соединетите Држави (сочинуваат четвртина од вкупниот број), Германија, Јапонија, Кина и Франција (види графикон Потекло на апликациите). Растот на апликациите во 2022 година главно беше поттикнат од поднесоците од Кина (+15,1% во споредба со 2021 година), кои се зголемени повеќе од двојно во изминатите пет години, а во помала мера од поднесувањата од САД (+2,9%) и Република Кореја (+10%).

Германија, забележа пад од 4,7% минатата година, главно поради падот во областите како што се транспортот (кој вклучува автомобилизам), електричните машини/апарати/енергијата и органската фина хемија.

<https://www.brusselstimes.com>

НОВ ЗАКОН ЗА ПАКУВАЊЕ

Рамковната директива на ЕУ за отпад дефинира „хиерархија“ за управување со отпадот, со превенција и повторна употреба како најпреферирани опции, проследени со рециклирање и обновување на енергијата.

Предлогот на Европската комисија, поднесен во ноември минатата година, нуди добра основа за

спречување на отпадот со одредби за зголемување на повторната употреба и полнење, забрани за амбалажа за еднократна употреба што може да се избегне и критериуми за дизајн за да се избегне излишно пакување.

Предлогот регулативата на ЕУ воведува мерки за зајакнување на превенцијата на отпадот, вклучително и цел за намалување на отпадот од пакување за 5% до 2030 година и забрани за пакување за еднократна употреба во места како хотели и ресторани.

Предлогот воведува цели за повторна употреба, иако тие драстично се намалија меѓу протечениот нацрт и конечната верзија на предлогот поднесена од Комисијата.

Индустијата е претпазлива во врска со целите за рециклирање и повторна употреба вклучени во регулативата и предупредува на потенцијалните забрани што би можеле да следат за оние кои нема да ги исполнат.

Предлогот го разгледуваат Европскиот парламент и 27-те земји на ЕУ.

<https://www.euractiv.com>

РОДОВ ЈАЗ НА ПЛАТИТЕ ВО ЕВРОПА

Новите правила ќе бараат од компаниите од ЕУ да дадат информации со кои вработените ќе може да ги споредуваат своите плати и да ги откријат постоечките родови разлики во платите.

Според правилата платите ќе треба да се засноваат на родово неутрални критериуми и да вклучуваат родово неутрални системи за оценување и класификација на работните места. Огласите за слободни работни места и работните звања ќе мора да бидат родово неутрални, а процесите на вработување ќе се водат на недискриминаторски начин.

Доколку известувањето за платите покаже родова разлика во платите од најмалку 5%, работодавците ќе мора да спроведат заедничка проценка на платите во соработка со претставниците на нивните работници. Земјите-членки ќе мора да воведат ефективни, пропорционални и одвраќачки казни, како што се парични казни, за работодавците кои ги прекршуваат правилата. Работник кој претрпел штета како резултат на прекршок ќе има право да бара компензација.

Правилата пропишуваат дека работниците и претставниците на работниците ќе имаат право да добијат јасни и целосни информации за индивидуалните и просечните нивоа на плата, поделени по пол. Тајноста на платите ќе биде забранета; не треба да има договорни услови кои ги ограничуваат работниците да ја откријат својата плата или да бараат информации за истата или за други категории на плати на работниците.

Принципот на еднаква плата е утврден во [член 157 од ДФЕУ](#). Низ Европската Унија, родовиот јаз во платите опстојува и изнесува околу 13%, со [значителни варијации меѓу земјите-членки](#).

<https://www.eumonitor.eu>

30 ГОДИНИ ЕВРОПСКИ КОХЕЗИОНЕН ФОНД

На 3 април 2023 година беше одбележана 30-годишнината од Кохезиониот фонд, кој во последните 30 години, инвестираше речиси милијарди евра во економската, социјалната и територијалната кохезија на ЕУ.

Креиран во Договорот од Маастрихт како неопходно дополнување на Единствениот пазар во пакетот алатки за Кохезиона политика, Кохезискиот фонд доби мисија да поддржува инвестиции во транспортната инфраструктура и во заштитата на климата и животната средина. Меѓу примарните цели се подобрувањето на снабдувањето со вода и третманот на отпадот, енергетската ефикасност, обновливите извори на енергија и патната и железничката инфраструктура.

Фондот се фокусира на земјите-членки со БНП под 90% од просекот на ЕУ за да се поттикне конвергенцијата меѓу европските економии. Поддршката од Кохезиониот фонд, како и сите финансирања во рамките на Кохезионата политика, придонесоа за зголемување на националните приходи на земјите-кориснички. Ирска и Шпанија беа првите земји кои забележаа пораст на нивниот БНП над прагот на подобност од 90% од просекот на ЕУ.

Фондот одигра клучна улога во развојот на Трансевропската транспортна мрежа (TEN-T), со поддршка на изградбата и надградбата на 7.800 km TEN-T патишта, 3.650 km TEN-T железница и многу аквадукти и тунели.

„Кохезиониот финансиски инструмент“, како што првично беше наречен Кохезиониот фонд, беше основан на 1 април 1993 година, а стапи на сила во 1994 година за да ја зајакне економската, социјалната и територијалната кохезија на ЕУ и да ги достигне земјите со останатите на ЕУ.

<https://ec.europa.eu>

European Union
Cohesion Fund

Investing
in your future

ДИГИТАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ ВО ЕВРОПА

Европската Комисија на 18 април 2023 година усвои два предлози за Препорака на Советот во контекст на Европската година на вештини, со цел да се поддржат земјите-членки и секторот за образование и обука во обезбедувањето висококвалитетно, инклузивно и достапно дигитално образование и обука за развој на дигитални вештини на европските граѓани.

Предлозите се однесуваат на двата главни заеднички предизвици кои заеднички ги идентификуваа Комисијата и земјите-членки на ЕУ: 1) недостатокот на пристап од целата влада кон дигиталното образование и обука и 2) тешкотиите во опремувањето на луѓето со потребните дигитални вештини.

Предлогот за „Препорака на Советот за клучните овозможувачки фактори за успешно дигитално образование и обука“ ги повикува сите земји-членки да обезбедат универзален пристап до инклузивно и висококвалитетно дигитално образование и обука, да се справат со дигиталниот јаз.

Вториот идентификуван заеднички предизвик се однесува на различните нивоа на дигитални вештини во различни сегменти од населението и способноста на националните системи за образование и обука да ги решат овие разлики. Предлогот за „Препорака на Советот за подобрување на обезбедувањето дигитални вештини во образованието и обуката“ се однесува на секое ниво на образование и обука. Двата презентирани предлози се базираат на заклучоците од Структурниот дијалог за дигитално образование и вештини, за време на кој Комисијата се ангажираше со земјите-членки на ЕУ во текот на 2022 година. Преку Дигиталната декада, ЕУ има за цел да обезбеди 80% од возрасните да имаат барем основни дигитални вештини и дека 20 милиони ИКТ специјалисти се вработени во ЕУ до 2030 година.

<https://ec.europa.eu>

КАМПАЊА ЗА ПОДИГАЊЕ НА СВЕСТА ЗА ПРАВАТА НА ЖРТВИТЕ

Европската комисија (DG JUST) дизајнираше иновативна комуникациска кампања 360°, заснована на податоци, која ќе ги отвори очите на младите луѓе на темата за правата на жртвите и ќе им ги обезбеди потребните информации за да ги забележат, да им помогнат и да ги поддржат жртвите во нивниот социјален круг.

Клучната порака на кампањата ќе ги охрабри младите од 18 до 30 години да им понудат помош и поддршка на жртвите. Се заснова на едноставната, но моќна клучна порака и ветување: ќе ги држам очите отворени.

Идејата е дека често жртвите на насилство можат да се чувствуваат немоќни, напуштени,

сами и невидени. Без доволно поддршка од другите и недостаток на знаење за нивните права, имаат потешкотии да ги преземат неопходните активности: да најдат помош во специјализирана организација за поддршка на жртвите или да пријават кривично дело.

Пораката ќе биде промовирана на низа канали и за време на различни активности во 10 земји во фокус: BE, BG, CZ, HU, HR, ET, LV, PL, RO и SK.

Наменетата [веб-локација](#) ги истакнува специфичните права на жртвите, советите за помош на жртвите и специјализираните организации за поддршка во сите земји.

<https://victims-rights.campaign.europa.eu/en>

ЕВРОСТАТ: ЗГОЛЕМЕНИ ТРОШОЦИТЕ ЗА ЖИВОТ ВО ЕВРОПА

Трошоците за живот, како што се домувањето и комуналните услуги, се зголемиле четири пати побрзо од платите низ Европската Унија минатата година. Цената на работната сила на час пораснала во просек за 4,4% во земјите од Европската Унија во 2022 година, покажуваат најновите податоци на европската статистичка служба Евростат. Реалните плати, кои укажуваат на движењето на платите во однос на инфлацијата, минатата година паднале во сите земји-членки на ЕУ во просек за 9%. За споредба, реалниот профит е зголемен за 1%.

Податоците на Европската централна банка (ЕЦБ) покажуваат дека зголемувањата на профитните маржи во 2021 и 2022 година биле повисоки од зголемувањето на трошоците за работна сила по единица производ, што значи дека порастот на профитните стапки има позначајна улога во поттикнувањето на инфлацијата.

Генералната секретарка на Европската конфедерација на синдикати, Естер Линч, истакна дека падот на животниот стандард на работниците е резултат на тоа што компаниите, особено тие од енергетскиот и прехранбениот сектор ги користат проблемите со снабдувањето за да ги зголемат цените и да остварат рекорден профит. Таа додаде дека е време политичарите да престанат да ги казнуваат жртвите на инфлацијата со намалување на платите и да се справат со вистинската причина за инфлацијата со оданочување на вишокот профит.

<https://www.etuc.org>

ЕУ КАЛЕНДАР / мај 2023

1. *Состанок на Советот за надворешни работи, 4 и 22/5/2023, Брисел;*
2. *Пленарна сесија на Европскиот парламент, 8-11/5/2023, Стразбург;*
3. *Состанок на Советот за општи работи, 30/5/2023, Брисел.*

European Union Newsroom

europa.eu

EUROPA > Newsroom > Calendar

Home Highlights Press releases Calendar Audiovisual Press contacts Press facilities Subscription services About the EU

CALENDAR Translate this page

BROWSE FORTHCOMING EVENTS

By topic
Choose a topic

By organiser
Choose an organiser

By type
Choose a type

BY MONTH

Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Корисни линкови за електронски публикации на ЕУ:

<https://publications.europa.eu/en/home>

<https://europa.eu/european-union/documents-publications>

<http://www.europarl.europa.eu/visiting/en/brussels/parlamentarium>

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЕУ ЦЕНТАР НА СОБРАНИЕТО

Адреса: „11 Октомври“ бр. 10, Скопје, 1000

Телефон: +389 2 3 11 22 55 локал 414

Факс: +389 2 3 182 277

Е-пошта: nsei@sobranie.mk

Канцеларија 019

---

www.sobranie.mk

Во Собранието беше спроведен ИПА Проект за „Техничка помош за Парламентот“ во периодот од јануари 2011 до јуни 2012 година, чија општа цел беше зајакнување на институционалниот капацитет на Собранието и со тоа подобрување на неговата транспарентност и одговорност пред граѓаните.

Во рамките на ИПА проектот беше обезбедена финансиска и стручна помош за воспоставување ЕУ центар во Собранието.

Целта на формирањето на ЕУ центарот е на пратениците во Собранието и на Службата да им се обезбеди подобар пристап до информации што се поврзани со ЕУ прашања.

ЕУ центарот организациски е во рамките на Секторот за поддршка на Националниот совет за евроинтеграции и следење на евроинтеграциите.

ЕУ центарот располага со библиотека од книги и публикации од различни области на европските политики.

